

TAJNÝ ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

Ročník 1954

V Praze dne 20. apríla 1954

Číslo 72

O B S A H : 74. Rozkaz o práci s agentami a "Smernice o agentúrno-operatívnej práci" - vydanie.

Skúseno podľa R.M.č. 13/1952

74

Rozkaz o práci s agentami a "Smernice o agentúrno-operatívnej práci" - vydanie

Vydávám rozkaz o práci s agentami a "Smernice o agentúrno-operatívnej práci", schválené politickým sekretariátom ÚV-KSČ pre riadenie a prevádzanie agentúrno-operatívnej práce.

Ukladám všetkým náčelníkom uvedeným v rozdeľovníku, aby zaslaný počet výtláčkov prideliť svojim zástupcom pre veci operatívne, náčelníkom odborov, u samostatných odborov náčelníkom oddelení, a na KS-MV náčelníkom okresných oddelení MV. O pridelení vedte menovitý soznam, ktorý uložte spolu s týmto rozkazom. V soznane budú uvedené evidenčné čísla všetkých pridelených rozkazov a "Smerníc" a vedľa jednotlivých čísiel bude uvedená funkcia a meno držiteľa s dátumom a podpisom prevzatia.

Držitelia rozkazu a "Smerníc" musia bezpodmienečne rozkaz a "Smernice o agentúrno-operatívnej práci" uschovávať ako prísne tajný materiál v trezore /podobne ako šifrovací materiál/ a musia kedykoľvek na dožiadanie kontrolujúcich orgánov osvedčiť, že dokument je riadne uložený.

Z rozkazu o práci s agentami a zo "Smerníc o agentúrno-operatívnej práci" sa nesmú robiť výpisy a opisy a s jeho obsahom nesmú byť soznamované nepovolane osoby. Nedodržiavanie tohoto ustanovenia bude prísne stíhané.

S obsahom rozkazu a "Smerníc" budú soznámení iba pracovníci, ktorí pracujú agentúrno a pre ktorých je v záujme úspešnej agentúrno-operatívnej práce potrebná znalosť rozkazu a "Smerníc" o agentúrnej práci.

Pri kádrových zmenách prevedie sa príslušná zmena v rozdeľovníku. Zmenu môže previesť jedine náčelník, ktorý osobne od odchádzajúceho pracovníka rozkaz a "Smernice" prevezme a novému pracovníkovi prideliť.

Č.j. Sv-00108/10-54.

Minister vnútra :
Rudolf B a r á k v.r.

Obdrží : minister vnútra
námetníci ministra vnútra
a ostatné súčasti MV podľa zvláštneho rozdeľovníku.

Tento výtláčok č. 1 rozkazu ministra vnútra s originálom porovnal a za správnosť vyhotovenia zodpovedá :

ppr. Ruzina

Tajný rozkaz
MINISTRA VNITRA
o práci s agenty

TR MV 22/1954

Tajný rozkaz
MINISTRA VNITRA
o práci s agenty

Komunistická strana a vláda naší lidově demokratické republiky uložila orgánům ministerstva vnitra čestný a zodpovědný úkol: chránit výstavbu socialismu v naší vlasti. Postavila tímto úkolem pracovníky ministerstva vnitra do první linie boje proti vnitřnímu i zahraničnímu nepříteli.

Pod vedením Komunistické strany Československa a v těsném spojení s pracujícími měst i venkova dosáhli pracovníci ministerstva vnitra četných úspěchů. Zneškodnili jak v centrále, tak i v krajích mnoho nebezpečných špionážních, sabotážních, teroristických a jiných protistátních skupin, zabavili značné množství zbraní, vysílaček a protistátních letáků.

Tyto úspěchy byly dosaženy díky stálému zvyšování politické úrovně operativních pracovníků ministerstva vnitra, vychovávaných v duchu oddanosti věci dělnické třídy, komunistické straně a Sovětskému svazu, v duchu nesmiřitelné nenávisti k nepřátelům míru a socialismu. Zvýšení politické úrovně pracovníků ministerstva vnitra se odrazilo v usilovném boji proti narušování socialistické zákonnosti, v boji za správné používání agenturního aparátu jako jedné ze základních zbraní operativních orgánů ministerstva vnitra.

Praxe ukazuje, že na správném využití agenturního aparátu z převážné části závisí úspěšný boj operativních orgánů ministerstva vnitra proti nepříteli. Operativní pracovníci, kteří správně pochopili význam agenturní práce, jsou proto příkladem v boji s nepřáteli lidově demokratického zřízení.

Přes dosažené úspěchy v agenturně operativní činnosti je nutno vidět, že práce orgánů ministerstva vnitra dosud trpí podstatnými nedostatky. Zásadním nedostatkem je, že mnozí operativní pracovníci ministerstva vnitra jak v centrále, tak i na krajích ještě nepochopili význam agenturní práce jako hlavní zbraně v boji s nepřáteli, nepochopili, že operativní pracovník bez dobře vybudované, organizované a řízené agenturní sítě je kancelářským byrokratem, který nemůže nepřítel odhalit a zneškodnit.

Na některých úsecích aparátu ministerstva vnitra se hluboká agenturní práce ještě stále zaměňuje s prací s tak zvanými „důvěrníky“. Mnozí operativní pracovníci místo toho, aby zavazovali agenturu mající přístup do prostředí nepřátelského lidově demokratického zřízení, mající možnost hluboko proniknout do nepřátelského podzemí, odhalovat jeho nepřátelskou činnost a záměry, ztrácejí většinu svého času na schůzkách s důvěrníky.

Je známo, že důvěrníci jsou ve velké většině aktivními pracovníky a funkcionáři, kteří otevřeně vystupují proti nepřátelům našeho lidově demokratického zřízení a nemají možnost proniknout do nepřátelského prostředí a tím méně do aktivního nepřátelského podzemí.

Proto zaměňování agenturní práce s prací s důvěrníky nemůže přinést žádoucích výsledků. Je však přirozené, že spojení operativního pracovníka — obsluhujícího svěřený objekt nebo úsek — s funkcionáři a aktivními pracovníky, je nevyhnutelné.

Toto spojení mu pomáhá orientovat se v situaci, ověřovat a v určité míře zjišťovat fakta, na která musí obracet pozornost agentury. Zaměňovat však toto spojení s aktivem za práci s agenturou je vážnou chybou.

Dalším vážným nedostatkem v agenturní práci je slabá kontrola činnosti operativních pracovníků se strany nižších, středních i vyšších náčelníků. Jsou ještě taková pracoviště, na kterých jednotliví operativní pracovníci za poslední jeden až dva roky nezavázali ani jednoho agenta nebo informátora a nemají zaveden ani jeden agenturně rozpracovaný případ. Takoví „operativní“ pracovníci přestali být již dávno operativními a nepřinášejí straně a státu žádného užitku. Jak je možné, že jejich náčelníci po celý rok nebo déle nevidí, že orgánové, kteří jsou jim podřízeni ignorují agenturní práci? Může se tak stát jedině proto, že tito náčelníci agenturně operativní práci nevyžadují a vůbec neprovádějí kontrolu práce na svěřených jim úsecích.

Jsou ještě takoví vedoucí pracovníci, kteří se domnívají, že když se stali náčelníky, že nemusí pracovat s agenturou. Takovým způsobem se tito pracovníci odtrhli od práce s agenturou, ztrácejí k ní živý poměr a nekontrolují agenturní práci svých podřízených. Nejsou řídké případy, kdy takoví „náčelníci“ odtržení od agenturní práce, ztrácejí svou kvalifikaci a stávají se slabšími agenturními pracovníky než jejich podřízení a ztrácejí tak jakoukoliv autoritu.

Náčelníci všech stupňů v operativním aparátě jsou povinni sami pracovat s nejdůležitější agenturou a každodenně kontrolovat agenturní práci.

Všichni vedoucí pracovníci ministerstva vnitra si musí uvědomit, že důsledné vyžadování a uplatňování hluboké a cílevědomé agenturní práce je jejich hlavní stranickou a služební povinností.

Dalším nedostatkem v agenturně operativní práci, který je nutno rázně a urychleně odstranit, je používání provokačních metod. I když se již tyto případy nevyskytují v širokém měřítku, jsou stále ještě někteří operativní pracovníci, kteří politicky nedoceníli význam boje za socialistickou zákonnost a používají provokačních metod v práci s agenturou. Provokační metody jsou neslučitelné s pojmem správného chápání agentury a případy použití provokačních metod je nutno posuzovat jako hrubé narušení socialistické zákonnosti.

Při výběru kandidátů pro agenturní spolupráci se stále opakují případy, kdy v důsledku nepromyšleného výběru, nedostatečného prozkoumání kandidátů, povrchní přípravy a špatně provedeného vázání, nově vázaný agent jde přímo od nás k osobám, na které byl úkolován a prozradí vše, co se od pracovníků ministerstva vnitřka dověděl.

Vyskytují se případy vázání, kdy se operativní pracovníci často omezují na umělé vytváření kompromitujícího materiálu, místo toho, aby pečlivě zkoumali a studovali situaci a všechny okolnosti, které umožňují správně provést připravené vázání. Je na čase, aby operativní pracovníci pochopili, že agent vázaný pouze na základě uměle vytvořené kompromitace se ve většině případů dívá na operativního pracovníka jako na vyděrače a při první příležitosti zradí.

Rovněž je nutno odstranit případy, kdy operativní pracovník přistupující k vázání, nezná do hloubky ani minulost, ani charakter, schopnosti, možnosti a styky vázané osoby. Zapomíná, že pečlivě vybírat a do hloubky zkoumat, to jsou hlavní zásady, při výběru a přípravě typů agenturních spolupracovníků.

Mnozí operativní pracovníci ještě nevěnují dostatečnou péči výchově agenturních spolupracovníků. Místo navázání pracovního kontaktu, místo soustavného politického působení na

agenta, narušují mnohdy pracovníci ministerstva vnitřka tyto vztahy nežádoucí familierností, nebo naopak strohou nadřazeností a nezájmem o osobu agenta. Stále se ještě vyskytují případy morálních přestupků, společných pitek s agenturním spolupracovníkem atd. Všechno to vede ke ztrátě autority operativního pracovníka, k dekonspiraci agenta, k narušování morálky a k rozkladu agentury, k nezdaru celého agenturního rozpracování.

Rízení práce s agenty je mnohdy prováděno živelně, pracovníci se spokojují s tím, co agentura přináší na základě své vlastní iniciativy, nezkoumají její možnosti a nezaměřují se na využití těchto možností. Neanalyzují situaci a okolnosti v průběhu rozpracování, neprověřují práci a zkušenosti agenta, nezkoumají nedostatky a příčiny nedostatků v práci agentů, nezvyšují rozvědčné schopnosti agentury a nedávají agentuře správný směr.

Dalším zásadním nedostatkem agenturní práce je narušování základních principů konspirace jak v otázkách úkolování, tak i obsluhy agentů. Případy dekonspirace agentů — pro nepromyšlené úkolování agentury, pro nedbalé organisování agenturních schůzek, pro nesprávné a formální řízení agenturních spolupracovníků — svědčí o tom, že ještě dosti operativních pracovníků nechápe, že jedině utajený agenturní spolupracovník může úspěšně plnit úkoly.

V mnohých součástech ministerstva vnitřka se ještě operativní pracovníci více starají o to, aby agent neznal jejich pravé jméno, než o to, aby chránil agenta před dekonspirací. Je nutno si uvědomit, že pro agenta, který s námi pracuje na území naší republiky, je úplně nepochopitelná taková „konspirace“ operativního pracovníka, a to tím více v těch případech, kdy může agent bez velké námahy zjistit pravé jméno operativního pra-

covníka jinou cestou. Taková „k conspirace“ vzbuzuje jediné nedůvěru agenta k operativnímu pracovníku.

Na rychlém a důsledném odstranění nedostatků v agenturní práci závisí zvýšení celkové operativní úrovně orgánů ministerstva vnitra. Podmínky z ostřujícího se třídního boje vyžadují, aby se stále zvyšovala úroveň operativní práce jak v centrále, tak i na krajích. Je proto povinností všech pracovníků ministerstva vnitra rozhodně a v krátké době zásadně zlepšit agenturně operativní práci.

Nařizují:

1. Od 1. 5. 1954 uvést v platnost nové „Směrnice o agenturně operativní práci“ a přebudovat dosavadní agenturně operativní práci tak, aby odpovídala novým směrnicím.

2. Všem operativním pracovníkům, kteří pracují s agenturou, v průběhu jednoho měsíce si osvojit tento rozkaz a Směrnice. Náčelníci správ, odborů a jejich zástupci zajistí prostudování a proškolení rozkazu a Směrnic v centrále i na krajských správách.

3. „Důvěrníky“, kteří mají možnost odhalovat nebo rozpracovávat buď nepřátelské skupiny nebo jednotlivé nepřátelské osoby, převést jako informátory (v některých případech i jako agenty) a začlenit je do agenturní sítě. S ostatními důvěrníky udržovat i nadále spojení jako s aktivem, ovšem v mezích nutnosti. Tato opatření se netýkají VII. správy MV a VII. odborů KS-MV a agenturně operativní činnosti ve veřejné bezpečnosti.

4. Všem operativním náčelníkům provést zásadní opatření k získání nutné agentury v objektech i po liniích práce, důsledně dodržovat instrukce o agenturní práci a mít při tom na paměti, že samoúčelné, masové, povrchní a formální získávání agentů nemůže přinášet žádoucí výsledky.

5. Náčelníkům všech stupňů zavést přísný pořádek a systém v kontrole všech operativních pracovníků při práci s agenturou.

6. Operativním náčelníkům všech stupňů osobně pracovat s nejkvalitnější agenturou.

7. Zakázat všem operativním pracovníkům při práci s agenturou na území státu používat krycích jmen (pseudonymů).

8. Zakázat všem operativním pracovníkům používání provokačních metod při práci s agenturou. Okamžitě hlásit mně nebo mým náměstkům všechny případy použití provokačních metod v agenturně operativní práci a porušení socialistické zákonnosti, aby vinníci mohli být potrestáni.

9. Zakázat všem operativním pracovníkům používání konspirativních bytů pro schůzky s neproověřenou agenturou.

10. Zakázat používání konspirativních bytů k různým oslavám nebo pitkám pracovníků ministerstva vnitra.

11. Dnem 1. 5. 1954 zřídit v operativní evidenci ministerstva vnitra a krajských správ ministerstva vnitra (I. odbor MV a I. odd. KS-MV) evidenci informátorů, agentů a residentů.

12. Ruším vypisování A - B listů.

13. Náčelníci správ ministerstva vnitra, krajů a správy MV Jáchymov podají mně k 1. červnu tohoto roku podrobnou písemnou zprávu o veškerých svých opatřeních, jimiž zajistili provádění tohoto rozkazu.

14. Dříve platné rozkazy a instrukce o práci s agenty, zejména TRMNB č. 36/1951 čl. 49, č. 47/1952 čl. 54, č. 92/1952 čl. 101, č. 25/1953 čl. 29, č. 54/1953 čl. 58 a č. 176/1953 čl. 190 ruším.

Ministr vnitra:
RUDOLF BARÁK

SMĚRNICE

*o agenturně operativní
práci*

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

MV-1954

SMĚRNICE

o agenturně operativní práci

práci

PŘÍSNĚ TAJNĚ!

MV-1954

SMĚRNICE

O AGENTURNĚ OPERATIVNÍ PRÁCI

Agenturně informátorskou síť tvoří osoby tajně zavázané pro odhalování, rozpracovávání, dokumentování a včasné znemožnění zločinné činnosti nepřátelského podzemí, agentury nepřátelských rozvědných a emigračních center, odhalování škůdců, diversantů, teroristů a jiných zločinných elementů, usilujících o narušení lidově demokratického zřízení v ČSR.

V souvislosti s charakterem úkolů, které plní a vzhledem k rozpracovávanému nepřátelskému prostředí, se agenturní síť dělí na:

- 1) agenty,
- 2) informátory,
- 3) residenty,
- 4) držitele konspiračních a propůjčených schůzkových bytů.

Agent

Agent je nejschopnější tajný spolupracovník orgánů MV, mající možnost pronikat do nepřátelského podzemí a mezi rozvědné orgány protivníka, rozpracovávat je a provádět jiné speciální úkoly.

Agent se váže na základě kompromitujících materiálů, t. j. na podkladě jeho trestné činnosti, nebo z vlasteneckých pohnutek a na základě jeho sympatií k lidově demokratickému zřízení a konečně také za materiální výhody (peněžní a věcné odměny).

Agent se váže pro aktivní rozpracovávání špionů, špionských residentur, sabotérů a škůdců, zrádců, podzemních orga-

nisací (buržoasně nacionalistických, kulacko-povstaleckých, bývalých reakčních politických stran atd.), rozvědných orgánů protivníka a emigrantských center.

Pro plnění těchto úkolů se váže agentura zpravidla z členů uvedených nepřátelských organizací, nebo z osob, majících možnost do těchto organizací proniknout.

Vhodnými kandidáty vázání na podkladě kompromitujících materiálů mohou být kolísavé živly, které se do protistátní činnosti zapojily pod pohrůžkami, nebo za materiální výhody a které nemají v provádění protistátní činnosti vedoucí úlohu.

Je nutno mít na paměti, že nejspolehlivější agenturou je ta, která byla zavázána z vlasteneckých pohnutek.

Pro plnění speciálních úkolů — provedení vázání v zahraničí, obnovení a uskutečnění spojení se zahraniční a jinou agenturou atd. získává se proto agentura z řad spolehlivých osob, oddaných lidově demokratickému zřízení, zaručujících, že nezradí zájmy státu.

Na ideologickém podkladě se získávají agenti také z řad cizinců, sympatisujících s lidově demokratickým zřízením a informátoři, mající možnost rozpracovávat nepřátelské podzemí.

PŘÍPRAVA K VÁZÁNÍ, PRŮBĚH VÁZÁNÍ, ADMINISTRATIVNÍ POŘÁDEK VÁZÁNÍ AGENTŮ

1) Při výběru kandidátů na vázání z nepřátelského prostředí je nutno věnovat pozornost postavení kandidáta v tomto prostředí i jeho možnosti provádět rozpracování.

2) Operativní pracovník musí pozorně studovat všechny materiály, které má na kandidáta k dispozici, prověřit ho ve všech evidencích, přes agenturu i oficiální cestou, tajně zadokumento-

vat jeho nepřátelskou činnost, jestliže jsou o ni důkazy, vyjasnit jeho chování v soukromém životě či ve službě, jeho styky, rodinné poměry, osobní vlastnosti — charakter, zvyky, chování ve společnosti, umění navazovat známosti i sebeovládání.

Před konečným řešením o účelnosti vázání kandidáta se zpravidla operativní pracovník pod vhodnou záminkou osobně seznámí s objektem, aniž by před ním odhaloval zájmy MV. (Osobní seznámení provádí jiný pracovník, ne ten, který provede vázání).

Opatření, jejichž výsledkem by byla kompromitace kandidáta na vázání, se provádějí jen ve výjimečných případech a pouze s povolením ministra, nebo jeho náměstků.

3) Po soustředění materiálu na kandidáta vázání sestaví operativní pracovník návrh, v němž shrne podstatu a obsah materiálu, cíl vázání i kdo zavázání bude provádět.

K návrhu se přikládá výtah o kompromitujících i charakterizujících údajích o kandidátu, zpráva o osobním seznámení, plán na provedení vázání s uvedením místa i doby jeho provedení, způsob výzvy kandidáta, pořadí použití kompromitujících materiálů.

4) Vázání agenta se provádí na základě souhlasu náčelníků správ nebo jejich zástupců zkušenými operativními pracovníky, ne funkčně nižších staršího referenta. Při vázání agenta, který bude sloužit pro důležité rozpracování, je nutná přítomnost náčelníka odboru nebo jednoho z vedoucích pracovníků správy.

5) Vázání agentů z řad cizinců, význačných funkcionářů bývalých reakčních politických stran i vedoucích pracovníků nepřátelských rozvědných orgánů a také agentů pro práci v zahraničí, se provádí pouze se souhlasem ministra, nebo jeho náměstků.

6) Vázání agentů je třeba provádět zpravidla ve speciálních, pro vázání určených konspirativních bytech nebo budovách MV. Po příchodu kandidáta na vázání je bezpodmínečně nutné, přesvědčit se o tom, že uvedená osoba je skutečně osobou připravenou k vázání. Příchod musí být přísně konspirativní. Místo vázání musí být v každém případě uvedeno v plánu vázání.

7) Kandidát se pečlivě vyslýchá na podstatu jsoucích na něj kompromitujících materiálů (aniž by byl odhalen pramen zpráv). V průběhu výslechu je třeba dosáhnout plného přiznání kandidáta o trestných činech jím spáchaných i výpovědi o jemu známé trestné činnosti druhých osob. Výpovědi se podrobně zapisují v protokole o výslechu. Potom přistupuje operativník k samotnému vázání.

Výslech i besedu s kandidátem je třeba provádět tak, aby sám iniciativně nabídl spolupráci s orgány bezpečnosti, jako odčinění své trestné činnosti.

8) Od nově zavázaného agenta se přijímá závazek o spolupráci s orgány MV, napsaný vlastnoručně kandidátem. V závazku uvádí kandidát krátce svou zločinnou činnost a pro odčinění viny se zavazuje ke spolupráci s orgány MV. Zavázaný agent si vybírá pseudonym a uvádí ho ve slibu. Závazek se podepisuje pravým jménem (příjmení a křestní jméno). V těch případech, kdy zavázaný odmítá pseudonym, operativní pracovník mu ho nevnucuje. V takových případech agent zprávy nepodpisuje a operativní pracovník pro svou potřebu vede osobní svazek pod pseudonymem, který určí sám.

9) V těch případech, kdy se vázání agenta provádí bez kompromitujících materiálů, přijímá se rovněž od kandidáta slib, ale jiného obsahu. Ve slibu se ukazuje na dobrovolnost spolupráce a na zachování tajemství o spolupráci s orgány MV-ČSR.

10) Od cizinců, s nimiž se navazuje spolupráce na základě jejich sympatií k lidově demokratickému zřízení, je možno slib

nebrat. Právě tak i od agentů, zavázaných na kompromitující materiály, jestliže předali orgánům MV důležité údaje a ústně souhlasili se spoluprací. Někdy je účelné podle okolností vázání fotografovat, a to tajně nebo zjevně.

11) Během další práce s agentem a podle toho nakolik byla prověřena agentova spolehlivost, je operativní pracovník povinen postupně objasňovat agentu formy i metody jeho práce i pravidla zachovávání konspirace. Při tom určuje operativní pracovník společně s agentem způsob spojení.

12) Po ukončení vázání sestavuje operativní pracovník zprávu, v níž krátce uvádí průběh vázání, chování agenta, podstatu získaných výpovědí nebo materiálů a první úkol, který dal agentovi.

13) Agenti z řad cizinců, pracovníků rozvědných orgánů protivníka, vysokých funkcionářů bývalých reakčních stran a agenti, pracující v zahraničí, jsou evidováni ve správách MV po linii práce; v centrální evidenci se nepodchycují.

Informátor

1) Informátor je tajný spolupracovník orgánů ministerstva vnitra, zavázaný zpravidla na vlasteneckém základě a dávající informace o nepřátelských elementech ze svého okolí. Informátor může být zavázán i na základě kompromitujících materiálů.

2) Informátor vyplňuje následující úkoly:

- a) odhaluje osoby, nepřátelské lidově demokratickému zřízení, akty protistátních projevů a včas o nich informuje orgány MV;
- b) účastní se rozpracování konkrétních osob a v souvislosti se svými možnostmi pomáhá odhalovat zločinnou činnost nepřátel;

c) plní jiné příkazy orgánů MV, spojené s ochranou státního tajemství a zvláště důležitých objektů ve státě i při pátrání po zločincích.

3) Informátor se získává i k úzce speciálním cílům:

a) pro odvrácení diversních aktů. Informátor odhaluje a upozorňuje na diversní úmysly nepřítele, signalizuje o faktech narušení výrobních procesů, pravidel technické výroby, bezpečnosti výroby a jiné, jimiž mohou být zamaskovány diversní a škůdcovské akce. Proti-diversní informátoři se získávají v důležitých průmyslových závodech (uhelných a rudných dolech, železnicích, závodech zbrojní výroby, elektrostanicích, vojenských skladech atd.), v místech zranitelných diversí;

b) pro ochranu státních hranic. Informátor včas sděluje orgánu MV poznatky o všech podezřelých podivných osobách, objevujících se v pohraničním pásmu a o faktech narušení hranic;

c) pro získání ustanovečných i charakterisujících údajů;

d) pro pátrání po protistátních zločincích.

4) Informátor může být převeden do kategorie agentů v tom případě, získá-li možnost v procesu agenturně operativní práce s orgány MV proniknout v to či ono nepřátelské prostředí, nebo vést rozpracování jednotlivých protistátních zločinců.

PŘÍPRAVA K VÁZÁNÍ INFORMÁTORŮ

PRŮBĚH VÁZÁNÍ,

ADMINISTRATIVNÍ POŘÁDEK VÁZÁNÍ

5) Kandidát na vázání se vybírá z takových osob, které mohou vyřešit úkoly, stojící před informátorem. Je třeba, aby kandidáti měli velký okruh styků, byli společenšší a mohli navazovat nové známosti.

6) Na kandidáty připravované k vázání, musí být vypracována ustanovka a charakteristika. Kandidáti se povinně prověrují ve všech operativních evidencích a v archivech.

7) Aby operativní pracovník získal souhlas k vázání, píše návrh, v němž uvádí ustanovečné údaje kandidáta, charakterisující i kompromitující materiály, cíl vázání, způsob výzvy, místo, čas i plán vázání.

8) Schválení vázání informátorů provádějí náčelníci odborů a samostatných oddělení.

9) O spolupráci s orgány MV a jejím utajení se od zavázaného informátora přijímá slib, psaný volnou formou. Informátor si dává jím zvolený pseudonym.

10) Po ukončení vázání je operativní pracovník povinen instruovat informátora o jeho úkolech, o zachování konspirace a o způsobech vzájemného spojení s operativním pracovníkem.

11) O provedeném vázání píše operativní pracovník zprávu, v níž uvádí průběh vázání, jeho výsledky i žádost o zařazení informátora v činnou agenturně informátorskou síť. V případě neúspěchu vázání píše operativní pracovník zprávu, v níž uvádí příčiny neúspěchu.

12) Vázání potvrzují a pokyny o zařazení informátora v činnou agenturně informátorskou síť dávají ti náčelníci, kteří vázání schvalovali.

Resident

1) Resident je tajný spolupracovník orgánů MV, zavázaný hlavně z komunistů nebo bezpartijních, bezpodmínečně oddaných lidově demokratickému zřízení, majících možnost i schopnost řídit skupinu informátorů. Resident je ve spojení s několika informátory a někdy i agenty. Resident pracuje pod řízením

operativního pracovníka, je jeho pomocníkem při obsluze a řízení informátorů.

2) Residenti se získávají v případech, kdy operativní pracovníci jsou v osobním styku s množstvím agentury a nemohou zajistit její správnou obsluhu a také v těch případech, když osobní spojení operativního pracovníka s informátory i agenty je ztíženo následkem specifických podmínek práce.

3) Na kandidáta musí být vypracována ustanovka a sebrány charakterisující údaje, které potvrzují jeho oddanost lidově demokratickému zřízení.

4) Operativní pracovník píše na závazání residenta zdůvodněný návrh.

5) Vázání residenta potvrzují pouze náčelníci správ a jejich zástupci.

6) Vázat residenty mohou operativní pracovníci od náčelníka oddělení výše.

7) O spolupráci, utajení i zachování konspirace v práci s orgány MV se přijímá od zavázaného residenta slib, psaný volnou formou.

8) O provedeném zavázání píše operativní pracovník zprávu a žádost o potvrzení vázání a zařazení residenta do činné agenturně informátorské sítě.

9) Residentu se předává k obsluze několik informátorů, ale ne více než pět až osm. Počet závisí na okolnostech a možnostech residenta.

10) Operativní pracovník osobně předává informátora na spojení s residentem, zjistiv předběžně charakter jejich vzájemných vztahů.

11) Residentu nelze předávat takové informátory, kteří jsou jim po služební linii bezpodmínečně podřízeni. Agenturu z žen je třeba napojovat na residenta — ženu.

12) Residenta nelze spojovat s informátorem, je-li mezi nimi špatný vzájemný poměr.

13) Resident musí v práci s informátory zachovávat právě takovou konspiraci, jako operativní pracovník v práci s agenturně informátorskou sítí.

14) Residenti musí přijímat předané jim informátory na schůzkových bytech, nebo u sebe doma, jsou-li pro to podmínky, nebo v jiných místech, zajišťujících konspiraci i podmínky k práci.

15) Operativní pracovník pomáhá residentu zaměřit práci jeho residentury, vypracovává spolu s residentem jednotlivé úkoly informátorů.

16) S cílem pomoci agentům a ke kontrole jejich práce provádějí operativní pracovníci periodické kontrolní schůzky a spolu s residentem instruují a dávají úkoly informátorům. V nutných případech operativní pracovníci provádějí schůzky s informátory i bez přítomnosti residenta.

DRŽITELÉ PROPŮJČENÝCH - SCHŮZKOVÝCH A KONSPIRAČNÍCH BYTŮ

Do poslední doby se v praktické práci orgánů MV s agenturou kategorie propůjčených bytů nepoužívala. Agentura se přijímala v konspiračních bytech, nebo ve veřejných místech.

Tímto rozkazem se zavádí získávání propůjčených — schůzkových bytů. Majitelé těchto bytů se získávají z prověřených, čestných a lidově demokratickému zřízení oddaných lidí, jejichž byty musí odpovídat nutným požadavkům přijímání agentury — malé množství spolubydlících, vhodné umístění, vjezdy, vchody i východy — zajišťující konspiraci v práci. Na kandidáta — majitele schůzkového bytu — se provádí analogická prověrka jako na residenta nebo informátora. Rozdíl je pouze v tom, že

k návrhu na vázání se přikládá plán bytu a v slibu o spolupráci s orgány MV se uvádí zachování tajemství nejen faktu spojení s MV, ale i zachování přísného tajemství o osobách, které budou navštěvovat byt. Operativní pracovník však musí učinit všechna opatření k tomu, aby držitel schůzkového bytu agenty neznal.

Byt nebo místnost (pokoj) pro schůzky s agenturou se platí majiteli podle smlouvy.

Konspirační byt

je určen pro práci s nejčestnější a prověřenou agenturou. Je v plném vlastnictví orgánů MV. Před obyvatelstvem je zamaskován jako úřad nebo soukromý byt — žijící je zvláště důvěryhodný člověk, nebo speciálně zavázaný informátor nebo utajený operativní pracovník.

Ziskává se ve městech a velkých obydlených domech. Při výběru konspiračního bytu je nutno počítat s místem jeho umístění s hlediska zajištění konspirace. V konspiračních a schůzkových bytech je možno provádět dvě až tři schůzky denně. Operativní pracovník je povinen čas od času provádět prověrku konspiračních i schůzkových bytů všemi dostupnými prostředky, zda nejsou ve svém okolí dekonspirovány.

V případě, že se mezi přijímanou agenturou zjistí zrádce, je nutno konspirační nebo schůzkový byt okamžitě zrušit.

ŘÍZENÍ A VÝCHOVA AGENTURY

Úspěchy v práci agentury závisí především od toho, jak správně a cílevědomě operativní pracovník umí využívat její možnosti a schopnosti. Operativní pracovník je povinen stále se starat o zvýšení rozvědných a kontrarozvědných vlastností

agentury a vychovávat ji v duchu oddanosti k lidově demokratickému zřízení.

Jednou z hlavních pouček v práci s agenturou je vypracování konkrétních promyšlených úkolů, které musí být agentuře na schůzce objasněny a určeny způsoby jejich provedení.

Operativní pracovník je povinen stále prověřovat a kontrolovat práci i chování agentury. Tato prověrka i kontrola se uskutečňuje při osobním styku s agenturou (na schůzkách) i přes druhou agenturu a různými agenturně operativními prostředky a v případech nutnosti i technickými opatřeními. Operativnímu pracovníku se kategoricky zakazuje dávat agentu jakékoliv provokační úkoly. Operativní pracovník nesmí dopouštět provokační chování agenta v rozpracovávaném prostředí.

Agent nemá právo být iniciátorem provádění jakýchkoliv protistátních činů a zpravidla nemůže zaujímat vedoucí postavení v rozpracovávaném prostředí.

Agentura se ve značné míře získává z nepřátelských elementů a v procesu své práce podléhá jejich vlivu. Na základě toho spočívá hlavní princip v tom, abychom paralysovali nepřátelské působení na agenturu.

Výchovná práce s agentem musí mít systematický, konkrétní a diferenciovaný charakter, vycházející z osobních vlastností, jeho minulosti, služebního postavení i návyků.

- 1) Operativní pracovníci jsou povinni vychovávat agenturu ve směru
 - a) oddanosti lidově demokratickému zřízení a politické bdělosti,
 - b) rozvíjení a zdokonalování jejich rozvědných i kontrarozvědných vlastností a konspirace v práci,

c) čestnosti a oddanosti v práci s orgány MV, kázni a přesnosti v plnění úkolů.

2) Methody výchovy agentury jsou:

a) vyžadování včasného a přesného plnění všech uložených úkolů. Tento požadavek k agentuře musí být taktický, nesmí obsahovat elementy hrubosti nebo formalismu.

b) Na besedách s agenturou se musí operativní pracovník zajímat jejími politickými názory i náladami a na konkrétních příkladech dokazovat přednosti lidově demokratického zřízení před kapitalistickým.

c) Operativní pracovník je povinen k sobě dovedně připoutávat agenturu tím, že nejen žádá plnění úkolů, ale projevuje i péči o její osobní život.

d) Zvyšovat kvalifikaci agentury cestou analysování jejího chování v tom nebo jiném prostředí, rozborem chyb a pomocí při jejich napravení.

3) Svým chováním musí být operativní pracovník pro agenturu autoritou. Zakazuje se navazovat s agenturou familierní vztahy, provádět společné pitky, přijímat od ní jakékoliv dárky a využívat úsluh. Nepřipouští se vodit je do své rodiny a právě tak udržovat známost s rodinou agenta. Agentuře nelze dávat sliby, které nemohou být vyplněny.

4) Schůzky s agenturou uskutečňuje operativní pracovník v závislosti na vážnosti a charakteru plněných úkolů, ne čížeji než dva až třikrát v měsíci.

5) Operativní pracovník je povinen se pečlivě připravit na každou schůzku s agenturou — rozpracovat konkrétní úkoly agentury a promyslet způsoby jejich plnění.

6) Na schůzce musí operativní pracovník žádat od agenta sdělení o vyplnění předešlých úkolů, dávat mu úkoly nové a podrobně ho instruovat o způsobech jejich plnění, vyslechnout v této otázce návrhy agenta a určit termín splnění.

7) Ve zvláště důležitých případech (ku př. vysílání do zahraničí, proniknutí do protistátní organizace atp.) dávají se agentu úkoly písemně. Agent je musí osobně přečíst, osvojit si je a podpisem potvrdit. Tento písemný úkol se zašívá do svazku agenta.

8) Operativní pracovník je povinen starat se stále o to, aby agent uměl správně sestavit zprávu, kterou zpravidla píše vlastnoručně, konkrétně a jasně vyložit její obsah a podle zásady konspirace ji psát jménem třetí osoby. Uvádět maximum ustanovených i charakterisujících údajů agentu známých, na každou osobu, probíhající ve zprávě.

9) Operativní pracovník je povinen agenturní zprávu pečlivě pročíst v přítomnosti agenta a v případě nutnosti s jeho pomocí vnést do ní odpovídající upřesnění a doplnění.

10) Po takovémto zpracování agenturní zprávy zapisuje na ní operativní pracovník krátce charakter úkolů, daných agentu. Po příchodu ze schůzky vytyčuje operativní pracovník odpovídající opatření, vyplývající z obsahu zprávy, píše ji v nutném množství a nejdéle druhý den po schůzce informuje bezprostředního náčelníka. Zvláště důležité zprávy (o teroru, diverzi atd.) sděluje okamžitě.

STYK OPERATIVNÍHO PRACOVNÍKA S AGENTUROU

1) Styk operativního pracovníka s agenturou se zpravidla provádí osobním stykem.

2) V těch případech, že by osobní styk mezi operativním

pracovníkem a agenturou byl z konspiračních důvodů nemožný (při táboření vojsk, v pohraničním pásmu atd.), udržuje se styk cestou mrtvých schránek, organizovaných v místech, která zajišťují přísnou konspiraci, přes agenty „prostředníky“ nebo přes residenty a někdy i pomocí technických spojovacích prostředků.

3) V naléhavých případech (příprava teroristických akcí, diverse a pod.) agentura, nečekajíc na pravidelnou schůzku, z vlastní iniciativy navazuje styk s operativním pracovníkem telefonicky nebo jiným vhodným způsobem, zajišťujícím rychlost a konspiraci. Tento styk musí být již dříve domluven mezi agentem a operativním pracovníkem. Písemný záznam této domluvy se vede v osobním svazku agenta.

KONSPIRACE V PRÁCI

S AGENTURNĚ INFORMÁTORSKOU SÍŤÍ

1) V práci s agenturou je operativní pracovník povinen přísně zachovávat konspiraci a vyžadovat ji i od agentury. Seběmenší neopatrnost v práci s agenturou může vést i k jejímu prozrazení.

2) Agenturně informátorskou síť zpravidla je nutno přijímat v konspiračních nebo schůzkových bytech. Schůzky s agenturou na jiných místech se připouštějí v těch případech, kdy agenturu nemáme ještě dostatečně prověřenou, nebo ji podezříváme z obojetnictví.

3) Zásadně je zakázáno konat schůzky s agenturou ve služebních místnostech MV, soukromých bytech orgánů MV, jakož i v autech za přítomnosti řidiče, i v jiných místech, kde agent může být dekonspirován.

4) Agentu je přísně zakázáno posílat svoje zprávy poštou nebo prostřednictvím jiných osob.

5) Operativní pracovník je povinen systematicky vychovávat agenturu k zachování pravidel konspirace při příchodu do konspiračního nebo schůzkového bytu, na smluvená místa, jakož i zásadám chování agenta v zaměstnání, v rodině, které vylučují jeho prozrazení.

6) Agentura zpravidla píše písemné zprávy v době schůzky v konspiračních a schůzkových bytech. V těch případech, kdy se schůzka koná na jiných místech, je možno agentu dovolit napsat zprávu do příchodu na schůzku, avšak při zachování nejpřísnější konspirace. V těchto případech podepisuje agent zprávu teprve na schůzce.

7) Aby bylo zabráněno prozrazení agentury před rozpracováváním, musí operativní pracovník neustále instruovat agenturu o pravidlech chování v rozpracovávaném prostředí, při čemž musí vycházet z konkrétní situace a charakteru agenturního rozpracování.

8) Vyslýchání agenta jako svědka je zakázáno. Ve výjimečných případech může být výslech agentury dovolen jedině po souhlasu náčelníka odpovídající správy.

9) Po obdržení obsílky o dostavení se na úřadovnu MV agent musí okamžitě podat zprávu operativnímu pracovníku, s nímž pracuje a postupovat dále podle pokynů operativního pracovníka.

10) Vyvedení agentury z agenturního rozpracování je nutno předvídat v průběhu agenturního rozpracování s takovým předpokladem, aby v době realizace rozpracování byl již určen konkrétní způsob vyvedení agenta.

ODMĚŇOVÁNÍ A POVZBUZOVÁNÍ AGENTURY

1) V individuálních případech se agentuře dávají za úspěšné vyplnění úkolů hodnotné dárky nebo peněžité odměny.

2) Odměna se dává na písemnou žádost operativního pracovníka. V žádosti se ukazuje, za co je nutno agenturu odměnit a v jakém rozsahu.

3) Odměnu ve výši do 200 Kčs povoluje náčelník odboru a samostatného oddělení, do 1.000 Kčs povoluje náčelník správy a jeho zástupce, přes 1.000 Kčs ministr nebo jeho náměstci.

4) Příjem odměny musí agent potvrdit na stvrzenku. Ve výjimečných případech, kdy není účelné vyžadovat tuto stvrzenku, učiní operativní pracovník zápis o předané odměně.

KONTROLNÍ SCHŮZKY S AGENTUROU

1) Ke zvýšení kvalifikace agentury a poskytnutí praktické pomoci operativním pracovníkům jsou povinni řídicí pracovníci (od zástupce náčelníka oddělení výše) periodicky provádět kontrolní schůzky s agenty, residenty a informátory, které jejich podřízení obsluhují.

2) Kontrolní schůzky je nutno provádět především s agenturou, která pracuje v rozpracovaných případech a vyplňuje důležité úkoly operativního pracovníka ve zvláště důležitých objektech (průmysl pro obranu státu, letectvo, pohraniční pásmo a pod.).

3) Před provedením kontrolní schůzky je vedoucí operativní pracovník povinen pozorně prostudovat osobní svazek agenta, dobře si ujasnit, jaké úkoly plní a úkoly uložené na předcházející schůzce.

4) Na kontrolní schůzce musí řídicí pracovník projevit patřičnou aktivnost, provést besedu s agentem a po jeho odchodu, bude-li se jevit nutnost, říci připomínky operativnímu pracovníku.

5) O provedené kontrolní schůzce sestavuje řídicí pracovník krátkou zprávu, která se zašívá do osobního svazku agenta.

PŘERUŠENÍ STYKU S AGENTUROU

1) Z obsluhované pracující agenturní sítě je nutno vyloučit:

- a) obojetníky, dvojníky (dublaře),
- b) spolupracovníky, kteří se zkompromitovali provokačním chováním,
- c) naprosto neschopné spolupracovníky,
- d) ty spolupracovníky, kteří nemohou vyplňovat úkoly orgánů MV v důsledku těžké dlouhé nemoci,
- e) spolupracovníky, kteří kategoricky odmítají nadále spolupracovat.

2) O přerušení styku sestavuje operativní pracovník zprávu, ve které podrobně rozebírá příčiny přerušení styku. V některých případech je vedoucí pracovník povinen provést prověřující schůzku a přesvědčit se o správnosti přerušení spolupráce.

3) Přerušení styku schvalují ti náčelníci, kteří mají právo schvalovat vázání.

4) Agent, se kterým se přerušuje styk, podpisuje slib o mlčenlivosti. Ve výjimečných případech, kdy není operativně účelné sdělovat agenturnímu spolupracovníku přerušení styku, slib o mlčenlivosti se nevyžaduje. V těchto případech musí být ve zprávě operativního pracovníka ukázány příčiny. Zpráva o přerušení styku a slib mlčenlivosti se zašívají do osobního svazku.

V nutných případech se obnovuje spojení s vyloučenou agenturou. V těchto případech se vyzvednou z archivu všechny materiály na agenta, prostudují se, doplní poslední údaji o agentu a píše se zdůvodněný návrh na obnovení spolupráce.

OSOBNÍ A PRACOVNÍ SVAZEK

1) Na každého agenta, residenta a informátora se zavádí osobní a pracovní svazek, na držitele konspirativních a schůzkových bytů osobní svazky.

Osobní svazky agentury musí být periodicky doplňovány charakterisujícími a prověřovacími údaji.

2) V osobních svazcích agenta, residenta a informátora musí být soustředěny následující dokumenty:

návrh na vázání, plán vázání, závazek o spolupráci, zpráva o průběhu vázání, dotazník, agenturní a oficiální materiály prověrky, charakteristika práce agenturního spolupracovníka, která se sestavuje každých 6 měsíců, list odměn a j.

3) V pracovním svazku se uschovávají originály agenturních zpráv agenturních spolupracovníků. Lhůta uchovávání agenturních zpráv agentury je 5 let. Po vypršení této lhůty se pracovní svazky ničí. O zničení se sestavuje zpráva (s příloženým opisem zpráv), schválená příslušným náčelníkem oddělení, odboru.

Tato zpráva se vkládá do osobního svazku agenta, informátora, residenta. V jednotlivých případech se pracovní svazky agentury uchovávají delší dobu.

4) Originály agenturních zpráv je zakázáno připojovat k agenturním rozpracováním a vyšetřovacím svazkům.

5) Při odesílání osobního svazku tajného spolupracovníka jinému orgánu MV se pracovní svazek předává k uložení do archívu.

6) Osobní a pracovní svazky na agenturu, se kterou byl přerušen styk, se uchovávají v archívu.

Vydáno TRMV č. 72/1954

556

45

SMĚRNICE

o agenturně operativní
práci

výtisk č. 712
(část na poslední straně)

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ!~~

MV - 1954

A 6/3

Inspektor II. divize FMV

Mobilnost 2x fotokopie pro soudní
příkazy

24. 8. 92 mjr. Kahloun

Vnitřní správa MV
oddělení dokumentace

Dokumentace.

A-OPER-5

11

SMĚRNICE

o agenturně operativní
práci

*Zrušeno podle RMVč. 13/62 čl. 13
a nahrazeno novými směrnici.*

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ!~~

MV-1954

A 6/3-556

R-72/54

Ministerstvo vnitra České republiky

4

7

ZRUŠEN STUPEŇ
UTAJENÍ

DNE 25. 8. 95 PODPIS

Vydane podľa TRMV č. 72/54, čl. 74.
7. 20. 4. 1954 n.p.n. Revúň B

Vid' TRMV č. 225/54 čl. 233 - Rozsúbením
platov L. "Smernice pre SVZ"
10/12-54 n.p.n. Revúň B

Čiastka odmenová TRMV č. 4/56 H.

Zrušení bodu 3) na str. 30 provedeno dle RMV č. 199/54.

Tyto "Smernice" byly podle RMV-13/62
stanoveny na sezi. ministra a mištrů.
Viz sběrác SV-0079/10-62. Randáto

Vnitřní správa MV
oddělení dokumentace

Tajný rozkaz
MINISTRA VNITRA
o práci s agenty

doplňuje již TRMV č. 192/1955, čl. 194
nedostatků v agenturně-operativní
práci.

Tajný rozkaz

MINISTRA VNITRA

o práci s agenty

Komunistická strana a vláda naší lidově demokratické republiky uložila orgánům ministerstva vnitra čestný a zodpovědný úkol: chránit výstavbu socialismu v naší vlasti. Postavila tímto úkolem pracovníky ministerstva vnitra do první linie boje proti vnitřnímu i zahraničnímu nepříteli.

Pod vedením Komunistické strany Československa a v těsném spojení s pracujícími měst i venkova dosáhli pracovníci ministerstva vnitra četných úspěchů. Zneškodnili jak v centrále, tak i v krajích mnoho nebezpečných špionážních, sabotážních, teroristických a jiných protistátních skupin, zabavili značné množství zbraní, vysílaček a protistátních letáků.

Tyto úspěchy byly dosaženy díky stálému zvyšování politické úrovně operativních pracovníků ministerstva vnitra, vychovávaných v duchu oddanosti věci dělnické třídy, komunistické straně a Sovětskému svazu, v duchu nesmiřitelné nenávisti k nepřátelům míru a socialismu. Zvýšení politické úrovně pracovníků ministerstva vnitra se odrazilo v usilovném boji proti narušování socialistické zákonnosti, v boji za správné používání agenturního aparátu jako jedné ze základních zbraní operativních orgánů ministerstva vnitra.

Praxe ukazuje, že na správném využití agenturního aparátu z převážné části závisí úspěšný boj operativních orgánů ministerstva vnitra proti nepříteli. Operativní pracovníci, kteří správně pochopili význam agenturní práce, jsou proto příkladem v boji s nepřáteli lidově demokratického zřízení.

Přes dosažené úspěchy v agenturně operativní činnosti je nutno vidět, že práce orgánů ministerstva vnitra dosud trpí podstatnými nedostatky. Zásadním nedostatkem je, že mnozí operativní pracovníci ministerstva vnitra jak v centrále, tak i na krajích ještě nepochopili význam agenturní práce jako hlavní zbraně v boji s nepřáteli, nepochopili, že operativní pracovník bez dobře vybudované, organizované a řízené agenturní sítě je kancelářským byrokratem, který nemůže nepřítel odhalit a zneškodnit.

Na některých úsecích aparátu ministerstva vnitra se hluboká agenturní práce ještě stále zaměňuje s prací s tak zvanými „důvěrníky“. Mnozí operativní pracovníci místo toho, aby zavazovali agenturu mající přístup do prostředí nepřátelského lidově demokratického zřízení, mající možnost hluboko pronikat do nepřátelského podzemí, odhalovat jeho nepřátelskou činnost a záměry, ztrácejí většinu svého času na schůzkách s důvěrníky.

Je známo, že důvěrníci jsou ve velké většině aktivními pracovníky a funkcionáři, kteří otevřeně vystupují proti nepřátelům našeho lidově demokratického zřízení a nemají možnost pronikat do nepřátelského prostředí a tím méně do aktivního nepřátelského podzemí.

Proto zaměňování agenturní práce s prací s důvěrníky nemůže přinést žádoucích výsledků. Je však přirozené, že spojení operativního pracovníka — obsluhujícího svěřený objekt nebo úsek — s funkcionáři a aktivními pracovníky, je nevyhnutelné.

Toto spojení mu pomáhá orientovat se v situaci, ověřovat a v určité míře zjišťovat fakta, na která musí obracet pozornost agentury. Zaměňovat však toto spojení s aktivem za práci s agenturou je vážnou chybou.

Dalším vážným nedostatkem v agenturní práci je slabá kontrola činnosti operativních pracovníků se strany nižších, středních i vyšších náčelníků. Jsou ještě taková pracoviště, na kterých jednotliví operativní pracovníci za poslední jeden až dva roky nezavázali ani jednoho agenta nebo informátora a nemají zaveden ani jeden agenturně rozpracovaný případ. Takoví „operativní“ pracovníci přestali být již dávno operativními a nepřinášejí straně a státu žádného užitku. Jak je možné, že jejich náčelníci po celý rok nebo déle nevidí, že orgánové, kteří jsou jim podřízeni ignorují agenturní práci? Může se tak stát jedině proto, že tito náčelníci agenturně operativní práci nevyžadují a vůbec neprovádějí kontrolu práce na svěřených jim úsecích.

Jsou ještě takoví vedoucí pracovníci, kteří se domnívají, že když se stali náčelníky, že nemusí pracovat s agenturou. Takovým způsobem se tito pracovníci odtrhli od práce s agenturou, ztrácejí k ní živý poměr a nekontrolují agenturní práci svých podřízených. Nejsou řídké případy, kdy takoví „náčelníci“ odtržení od agenturní práce, ztrácejí svou kvalifikaci a stávají se slabšími agenturními pracovníky než jejich podřízení a ztrácejí tak jakoukoliv autoritu.

Náčelníci všech stupňů v operativním aparátě jsou povinni sami pracovat s nejdůležitější agenturou a každodenně kontrolovat agenturní práci.

Všichni vedoucí pracovníci ministerstva vnitra si musí uvědomit, že důsledné vyžadování a uplatňování hluboké a cílevědomé agenturní práce je jejich hlavní stranickou a služební povinností.

Dalším nedostatkem v agenturně operativní práci, který je nutno rázně a urychleně odstranit, je používání provokačních method. I když se již tyto případy nevyskytují v širokém měřítku, jsou stále ještě někteří operativní pracovníci, kteří politicky nedocenili význam boje za socialistickou zákonnost a používají provokačních method v práci s agenturou. Provokační methody jsou neslučitelné s pojmem správného chápání agentury a případy použití provokačních method je nutno posuzovat jako hrubé narušení socialistické zákonnosti.

Při výběru kandidátů pro agenturní spolupráci se stále opakují případy, kdy v důsledku nepromyšleného výběru, nedostatečného prozkoumání kandidátů, povrchní přípravy a špatně provedeného vázání, nově vázaný agent jde přímo od nás k osobám, na které byl úkolován a prozradí vše, co se od pracovníků ministerstva vnitra dověděl.

Vyskytují se případy vázání, kdy se operativní pracovníci často omezují na umělé vytváření kompromitujícího materiálu, místo toho, aby pečlivě zkoumali a studovali situaci a všechny okolnosti, které umožňují správně provést připravené vázání. Je na čase, aby operativní pracovníci pochopili, že agent zavázaný pouze na základě uměle vytvořené kompromitace se ve většině případů dívá na operativního pracovníka jako na vyděrače a při první příležitosti zradí.

Rovněž je nutno odstranit případy, kdy operativní pracovník přistupující k vázání, nezná do hloubky ani minulost, ani charakter, schopnosti, možnosti a styky vázané osoby. Zapomíná, že pečlivě vybírat a do hloubky zkoumat, to jsou hlavní zásady, při výběru a přípravě typů agenturních spolupracovníků.

Mnozí operativní pracovníci ještě nevěnují dostatečnou péči výchově agenturních spolupracovníků. Místo navázání pracovního kontaktu, místo soustavného politického působení na

agenta, narušují mnohdy pracovníci ministerstva vnitra tyto vztahy nežádoucí familierností, nebo naopak strohou nadřazeností a nezájmem o osobu agenta. Stále se ještě vyskytují případy morálních přestupků, společných pitek s agenturním spolupracovníkem atd. Všechno to vede ke ztrátě autority operativního pracovníka, k dekonspiraci agenta, k narušování morálky a k rozkladu agentury, k nezdaru celého agenturního rozpracování.

Rízení práce s agenty je mnohdy prováděno živelně, pracovníci se spokojují s tím, co agentura přináší na základě své vlastní iniciativy, nezkoumají její možnosti a nezaměřují se na využití těchto možností. Neanalyzují situaci a okolnosti v průběhu rozpracování, neprověřují práci a zkušenosti agenta, nezkoumají nedostatky a příčiny nedostatků v práci agentů, nezvyšují rozvědčné schopnosti agentury a nedávají agentuře správný směr.

Dalším zásadním nedostatkem agenturní práce je narušování základních principů konspirace jak v otázkách úkolování, tak i obsluhy agentů. Případy dekonspirace agentů — pro nepromyšlené úkolování agentury, pro nedbalé organisování agenturních schůzek, pro nesprávné a formální řízení agenturních spolupracovníků — svědčí o tom, že ještě dosti operativních pracovníků nechápe, že jedině utajený agenturní spolupracovník může úspěšně plnit úkoly.

V mnohých součástech ministerstva vnitra se ještě operativní pracovníci více starají o to, aby agent neznal jejich pravé jméno, než o to, aby chránil agenta před dekonspirací. Je nutno si uvědomit, že pro agenta, který s námi pracuje na území naší republiky, je úplně nepochopitelná taková „konspirace“ operativního pracovníka, a to tím více v těch případech, kdy může agent bez velké námahy zjistit pravé jméno operativního pra-

covníka jinou cestou. Taková „kospirace“ vzbuzuje jedině nedůvěru agenta k operativnímu pracovníku.

Na rychlém a důsledném odstranění nedostatků v agenturní práci závisí zvýšení celkové operativní úrovně orgánů ministerstva vnitra. Podmínky zostřujícího se třídního boje vyžadují, aby se stále zvyšovala úroveň operativní práce jak v centrále, tak i na krajích. Je proto povinností všech pracovníků ministerstva vnitra rozhodně a v krátké době zásadně zlepšit agenturně operativní práci.

Nañizují:

1. Od 1. 5. 1954 uvést v platnost nové „Směrnice o agenturně operativní práci“ a přebudovat dosavadní agenturně operativní práci tak, aby odpovídala novým směrnicím.

2. Všem operativním pracovníkům, kteří pracují s agenturou, v průběhu jednoho měsíce si osvojit tento rozkaz a Směrnice. Náčelníci správ, odborů a jejich zástupci zajistí prostudování a proškolení rozkazu a Směrnic v centrále i na krajských správách.

3. „Důvěrníky“, kteří mají možnost odhalovat nebo rozpracovávat buď nepřátelské skupiny nebo jednotlivé nepřátelské osoby, převést jako informátory (v některých případech i jako agenty) a začlenit je do agenturní sítě. S ostatními důvěrníky udržovat i nadále spojení jako s aktivem, ovšem v mezích nutnosti. Tato opatření se netýkají VII. správy MV a VII. odborů KS-MV a agenturně operativní činnosti ve veřejné bezpečnosti.

4. Všem operativním náčelníkům provést zásadní opatření k získání nutné agentury v objektech i po liniích práce, důsledně dodržovat instrukce o agenturní práci a mít při tom na paměti, že samoučelné, masové, povrchní a formální získávání agentů nemůže přinášet žádoucí výsledky.

5. Náčelníkům všech stupňů zavést přísný pořádek a systém v kontrole všech operativních pracovníků při práci s agenturou.

6. Operativním náčelníkům všech stupňů osobně pracovat s nejkvalitnější agenturou.

7. Zakázat všem operativním pracovníkům při práci s agenturou na území státu používat krycích jmen (pseudonymů).

8. Zakázat všem operativním pracovníkům používání provokačních metod při práci s agenturou. Okamžitě hlásit mně nebo mým náměstkům všechny případy použití provokačních metod v agenturně operativní práci a porušení socialistické zákonnosti, aby vinníci mohli být potrestáni.

9. Zakázat všem operativním pracovníkům používání konspirativních bytů pro schůzky s neproověřenou agenturou.

10. Zakázat používání konspirativních bytů k různým oslavám nebo pitkám pracovníků ministerstva vnitra.

11. Dnem 1. 5. 1954 zřídít v operativní evidenci ministerstva vnitra a krajských správ ministerstva vnitra (I. odbor MV a I. odd. KS-MV) evidenci informátorů, agentů a residentů.

12. Ruším vypisování A - B listů.

13. Náčelníci správ ministerstva vnitra, krajů a správy MV Jáchymov podají mně k 1. červnu tohoto roku podrobnou písemnou zprávu o veškerých svých opatřeních, jimiž zajistili provádění tohoto rozkazu.

* Dříve platné rozkazy a instrukce o práci s agenty, zejména TRMNB č. 36/1951 čl. 49, č. 47/1952 čl. 54, č. 92/1952 čl. 101, č. 25/1953 čl. 29, č. 54/1953 čl. 58 a č. 176/1953 čl. 190 ruším.

Ministr vnitra:
RUDOLF BARÁK

* *Zmáčena provedl
2/8.54. jn. Barák B*

SMĚRNICE

*o agenturně operativní
práci*

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

MV-1954

SMĚRNICE

o agenturně operativní práci

práci

PŘÍSNĚ TAJNĚ!

M.V. 1954

SMĚRNICE

O AGENTURNĚ OPERATIVNÍ PRÁCI

Agenturně informátorskou síť tvoří osoby tajně zavázané pro odhalování, rozpracovávání, dokumentování a včasné znemožnění zločinné činnosti nepřátelského podzemí, agentury nepřátelských rozvědných a emigračních center, odhalování škůdců, diversantů, teroristů a jiných zločinných elementů, usilujících o narušení lidově demokratického zřízení v ČSR.

V souvislosti s charakterem úkolů, které plní a vzhledem k rozpracovávanému nepřátelskému prostředí, se agenturní síť dělí na:

- 1) agenty,
- 2) informátory,
- 3) residenty,
- 4) držitele konspiračních a propůjčených schůzkových bytů.

Agent

Agent je nejschopnější tajný spolupracovník orgánů MV, mající možnost pronikat do nepřátelského podzemí a mezi rozvědné orgány protivníka, rozpracovávat je a provádět jiné speciální úkoly.

Agent se váže na základě kompromitujících materiálů, t. j. na podkladě jeho trestné činnosti, nebo z vlasteneckých pohnutek a na základě jeho sympatií k lidově demokratickému zřízení a konečně také za materiální výhody (peněžní a věcné odměny).

Agent se váže pro aktivní rozpracovávání špionů, špionských residentur, sabotérů a škůdců, zrádců, podzemních orga-

nisací (buržoasně nacionalistických, kulacko-povstaleckých, bývalých reakčních politických stran atd.), rozvědných orgánů protivníka a emigrantských center.

Pro plnění těchto úkolů se váže agentura zpravidla z členů uvedených nepřátelských organizací, nebo z osob, majících možnost do těchto organizací proniknout.

Vhodnými kandidáty vázání na podkladě kompromitujících materiálů mohou být kolísavé živly, které se do protistátní činnosti zapojily pod pohrůžkami, nebo za materiální výhody a které nemají v provádění protistátní činnosti vedoucí úlohu.

Je nutno mít na paměti, že nejspolehlivější agenturou je ta, která byla zavázána z vlasteneckých pohnutek.

Pro plnění speciálních úkolů — provedení vázání v zahraničí, obnovení a uskutečnění spojení se zahraniční a jinou agenturou atd. získává se proto agentura z řad spolehlivých osob, oddaných lidově demokratickému zřízení, zaručujících, že nezradí zájmy státu.

Na ideologickém podkladě se získávají agenti také z řad cizinců, sympatisujících s lidově demokratickým zřízením a informátoři, mající možnost rozpracovávat nepřátelské podzemí.

PŘÍPRAVA K VÁZÁNÍ, PRŮBĚH VÁZÁNÍ, ADMINISTRATIVNÍ POŘÁDEK VÁZÁNÍ AGENTŮ

1) Při výběru kandidátů na vázání z nepřátelského prostředí je nutno věnovat pozornost postavení kandidáta v tomto prostředí i jeho možnosti provádět rozpracování.

2) Operativní pracovník musí pozorně studovat všechny materiály, které má na kandidáta k dispozici, prověřit ho ve všech evidencích, přes agenturu i oficiální cestou, tajně zadokumento-

vat jeho nepřátelskou činnost, jestliže jsou o ní důkazy, vyjasnit jeho chování v soukromém životě či ve službě, jeho styky, rodinné poměry, osobní vlastnosti — charakter, zvyky, chování ve společnosti, umění navazovat známosti i sebeovládání.

Před konečným řešením o účelnosti vázání kandidáta se zpravidla operativní pracovník pod vhodnou záminkou osobně seznámí s objektem, aniž by před ním odhaloval zájmy MV. (Osobní seznámení provádí jiný pracovník, ne ten, který provede vázání.)

Opatření, jejichž výsledkem by byla kompromitace kandidáta na vázání, se provádějí jen ve výjimečných případech a pouze s povolením ministra, nebo jeho náměstků.

3) Po soustředění materiálu na kandidáta vázání sestaví operativní pracovník návrh, v němž shrne podstatu a obsah materiálu, cíl vázání i kdo zavázání bude provádět.

K návrhu se přikládá výtah o kompromitujících i charakterizujících údajích o kandidátu, zpráva o osobním seznámení, plán na provedení vázání s uvedením místa i doby jeho provedení, způsob výzvy kandidáta, pořadí použití kompromitujících materiálů.

4) Vázání agenta se provádí na základě souhlasu náčelníků správ nebo jejich zástupců zkušenými operativními pracovníky, ne funkčně nižších staršího referenta. Při vázání agenta, který bude sloužit pro důležité rozpracování, je nutná přítomnost náčelníka odboru nebo jednoho z vedoucích pracovníků správy.

5) Vázání agentů z řad cizinců, význačných funkcionářů bývalých reakčních politických stran i vedoucích pracovníků nepřátelských rozvědných orgánů a také agentů pro práci v zahraničí, se provádí pouze se souhlasem ministra, nebo jeho náměstků.

6) Vázání agentů je třeba provádět zpravidla ve speciálních, pro vázání určených konspirativních bytech nebo budovách MV. Po příchodu kandidáta na vázání je bezpodmínečně nutné, přesvědčit se o tom, že uvedená osoba je skutečně osobou připravenou k vázání. Příchod musí být přísně konspirativní. Místo vázání musí být v každém případě uvedeno v plánu vázání.

7) Kandidát se pečlivě vyslýchá na podstatu jsoucích na něj kompromitujících materiálů (aniž by byl odhalen pramen zpráv). V průběhu výslechu je třeba dosáhnout plného přiznání kandidáta o trestných činech jím spáchaných i výpovědi o jemu známé trestné činnosti druhých osob. Výpovědi se podrobně zapisují v protokole o výslechu. Potom přistupuje operativník k samotnému vázání.

Výslech i besedu s kandidátem je třeba provádět tak, aby sám iniciativně nabídl spolupráci s orgány bezpečnosti, jako odčinění své trestné činnosti.

8) Od nově zavázaného agenta se přijímá závazek o spolupráci s orgány MV, napsaný vlastnoručně kandidátem. V závazku uvádí kandidát krátce svou zločinnou činnost a pro odčinění viny se zavazuje ke spolupráci s orgány MV. Zavázaný agent si vybírá pseudonym a uvádí ho ve slibu. Závazek se podepisuje pravým jménem (příjmení a křestní jméno). V těch případech, kdy zavázaný odmítá pseudonym, operativní pracovník mu ho nevnučuje. V takových případech agent zprávy nepodpisuje a operativní pracovník pro svou potřebu vede osobní svazek pod pseudonymem, který určí sám.

9) V těch případech, kdy se vázání agenta provádí bez kompromitujících materiálů, přijímá se rovněž od kandidáta slib, ale jiného obsahu. Ve slibu se ukazuje na dobrovolnost spolupráce a na zachování tajemství o spolupráci s orgány MV-CSR.

10) Od cizinců, s nimiž se navazuje spolupráce na základě jejich sympatií k lidově demokratickému zřízení, je možno slib

nebrat. Právě tak i od agentů, zavázaných na kompromitující materiály, jestliže předali orgánům MV důležité údaje a ústně souhlasili se spoluprací. Někdy je účelné podle okolností vázání fotografovat, a to tajně nebo zjevně.

11) Během další práce s agentem a podle toho nakolik byla prověřena agentova spolehlivost, je operativní pracovník povinen postupně objasňovat agentu formy i metody jeho práce i pravidla zachovávání konspirace. Při tom určuje operativní pracovník společně s agentem způsob spojení.

12) Po ukončení vázání sestavuje operativní pracovník zprávu, v níž krátce uvádí průběh vázání, chování agenta, podstatu získaných výpovědí nebo materiálů a první úkol, který dal agentovi.

13) Agenti z řad cizinců, pracovníků rozvědných orgánů protivníka, vysokých funkcionářů bývalých reakčních stran a agenti, pracující v zahraničí, jsou evidováni ve správách MV po linii práce; v centrální evidenci se nepodchycují.

Informátor

1) Informátor je tajný spolupracovník orgánů ministerstva vnitra, zavázaný zpravidla na vlasteneckém základě a dávající informace o nepřátelských elementech ze svého okolí. Informátor může být zavázán i na základě kompromitujících materiálů.

2) Informátor vyplňuje následující úkoly:

- odhaluje osoby, nepřátelské lidově demokratickému zřízení, akty protistátních projevů a včas o nich informuje orgány MV;
- účastní se rozpracování konkrétních osob a v souvislosti se svými možnostmi pomáhá odhalovat zločinnou činnost nepřátel;

c) plní jiné příkazy orgánů MV, spojené s ochranou státního tajemství a zvláště důležitých objektů ve státě i při pátrání po zločinci.

3) Informátor se získává i k úzce speciálním cílům:

a) pro odvrácení diversních aktů. Informátor odhaluje a upozorňuje na diversní úmysly nepřítele, signalizuje o faktech narušení výrobních procesů, pravidel technické výroby, bezpečnosti výroby a jiné, jimiž mohou být zamaskovány diversní a škůdcovské akce. Proti-diversní informátoři se získávají v důležitých průmyslových závodech (uhelných a rudných dolech, železnicích, závodech zbrojní výroby, elektrostanicích, vojenských skladech atd.), v místech zranitelných diversí;

b) pro ochranu státních hranic. Informátor včas sděluje orgánu MV poznatky o všech podezřelých podivných osobách, objevujících se v pohraničním pásmu a o faktech narušení hranic;

c) pro získání ustanovečných i charakterisujících údajů;

d) pro pátrání po protistátních zločincích.

4) Informátor může být převeden do kategorie agentů v tom případě, získá-li možnost v procesu agenturně operativní práce s orgány MV proniknout v to či ono nepřátelské prostředí, nebo vést rozpracování jednotlivých protistátních zločinců.

PŘÍPRAVA K VÁZÁNÍ INFORMÁTORŮ

PRŮBĚH VÁZÁNÍ,

ADMINISTRATIVNÍ POŘÁDEK VÁZÁNÍ

5) Kandidát na vázání se vybírá z takových osob, které mohou vyřešit úkoly, stojící před informátorem. Je třeba, aby kandidáti měli velký okruh styků, byli společenšší a mohli navázat nové známosti.

6) Na kandidáty připravované k vázání, musí být vypracována ustanovka a charakteristika. Kandidáti se povinně prověrují ve všech operativních evidencích a v archivech.

7) Aby operativní pracovník získal souhlas k vázání, píše návrh, v němž uvádí ustanovečné údaje kandidáta, charakterisující i kompromitující materiály, cíl vázání, způsob výzvy, místo, čas i plán vázání.

8) Schválení vázání informátorů provádějí náčelníci odborů a samostatných oddělení.

9) O spolupráci s orgány MV a jejím utajení se od zavázaného informátora přijímá slib, psaný volnou formou. Informátor si dává jím zvolený pseudonym.

10) Po ukončení vázání je operativní pracovník povinen instruovat informátora o jeho úkolech, o zachování konspirace a o způsobech vzájemného spojení s operativním pracovníkem.

11) O provedeném vázání píše operativní pracovník zprávu, v níž uvádí průběh vázání, jeho výsledky i žádost o zařazení informátora v činnou agenturně informátorskou síť. V případě neúspěchu vázání píše operativní pracovník zprávu, v níž uvádí příčiny neúspěchu.

12) Vázání potvrzují a pokyny o zařazení informátora v činnou agenturně informátorskou síť dávají ti náčelníci, kteří vázání schvalovali.

Resident

1) Resident je tajný spolupracovník orgánů MV, zavázaný hlavně z komunistů nebo bezpartijních, bezpodmínečně oddaných lidově demokratickému zřízení, majících možnost i schopnost řídit skupinu informátorů. Resident je ve spojení s několika informátory a někdy i agenty. Resident pracuje pod řízením

operativního pracovníka, je jeho pomocníkem při obsluze a řízení informátorů.

2) Residenti se získávají v případech, kdy operativní pracovníci jsou v osobním styku s množstvím agentury a nemohou zajistit její správnou obsluhu a také v těch případech, když osobní spojení operativního pracovníka s informátory i agenty je ztíženo následkem specifických podmínek práce.

3) Na kandidáta musí být vypracována ustanovka a sebrány charakterisující údaje, které potvrzují jeho oddanost lidově demokratickému zřízení.

4) Operativní pracovník píše na zavázání residenta zdůvodněný návrh.

5) Vázání residenta potvrzují pouze náčelníci správ a jejich zástupci.

6) Vázat residenty mohou operativní pracovníci od náčelníka oddělení výše.

7) O spolupráci, utajení i zachování konspirace v práci s orgány MV se přijímá od zavázaného residenta slib, psaný volnou formou.

8) O provedeném zavázání píše operativní pracovník zprávu a žádost o potvrzení vázání a zařazení residenta do činné agenturně informátorské sítě.

9) Residentu se předává k obsluze několik informátorů, ale ne více než pět až osm. Počet závisí na okolnostech a možnostech residenta.

10) Operativní pracovník osobně předává informátora na spojení s residentem, zjistiv předběžně charakter jejich vzájemných vztahů.

11) Residentu nelze předávat takové informátory, kteří jsou jim po služební linii bezpodmínečně podřízeni. Agenturu z žen je třeba napojovat na residenta — ženu.

12) Residenta nelze spojovat s informátorem, je-li mezi nimi špatný vzájemný poměr.

13) Resident musí v práci s informátory zachovávat právě takovou konspiraci, jako operativní pracovník v práci s agenturně informátorskou sítí.

14) Residenti musí přijímat předané jim informátory na schůzkových bytech, nebo u sebe doma, jsou-li pro to podmínky, nebo v jiných místech, zajišťujících konspiraci i podmínky k práci.

15) Operativní pracovník pomáhá residentu zaměřit práci jeho residency, vypracovává spolu s residentem jednotlivé úkoly informátorů.

16) S cílem pomoci agentům a ke kontrole jejich práce provádějí operativní pracovníci periodické kontrolní schůzky a spolu s residentem instruuji a dávají úkoly informátorům. V nutných případech operativní pracovníci provádějí schůzky s informátory i bez přítomnosti residenta.

DRŽITELÉ PROPŮJČENÝCH - SCHŮZKOVÝCH A KONSPIRAČNÍCH BYTŮ

Do poslední doby se v praktické práci orgánů MV s agenturou kategorie propůjčených bytů nepoužívala. Agentura se přijímala v konspiračních bytech, nebo ve veřejných místech.

Tímto rozkazem se zavádí získávání propůjčených — schůzkových bytů. Majitelé těchto bytů se získávají z prověřených, čestných a lidově demokratickému zřízení oddaných lidí, jejichž byty musí odpovídat nutným požadavkům přijímání agentury — malé množství spolubydlících, vhodné umístění, vjezdy, vchody i východy — zajišťující konspiraci v práci. Na kandidáta — majitele schůzkového bytu — se provádí analogická prověrka jako na residenta nebo informátora. Rozdíl je pouze v tom, že

X *Konspirační byty pro všechny součásti MV u národních výborů registruje jedině osobně s Fousek z hospodářského odboru MV.*

k návrhu na vázání se přikládá plán bytu a v slibu o spolupráci s orgány MV se uvádí zachování tajemství nejen faktu spojení s MV, ale i zachování přísného tajemství o osobách, které budou navštěvovat byt. Operativní pracovník však musí učinit všechna opatření k tomu, aby držitel schůzkového bytu agenty neznal.

Byt nebo místnost (pokoj) pro schůzky s agenturou se platí majiteli podle smlouvy.

X Konspirační byt

je určen pro práci s nejčestnější a prověřenou agenturou. Je v plném vlastnictví orgánů MV. Před obyvatelstvem je zamaskován jako úřad nebo soukromý byt — žijící je zvláště důvěryhodný člověk, nebo speciálně zavázaný informátor nebo utajený operativní pracovník.

Získává se ve městech a velkých obydlených domech. Při výběru konspiračního bytu je nutno počítat s místem jeho umístění s hlediska zajištění konspirace. V konspiračních a schůzkových bytech je možno provádět dvě až tři schůzky denně. Operativní pracovník je povinen čas od času provádět prověrku konspiračních i schůzkových bytů všemi dostupnými prostředky, zda nejsou ve svém okolí dekonspirovány.

V případě, že se mezi přijímanou agenturou zjistí zrádce, je nutno konspirační nebo schůzkový byt okamžitě zrušit.

ŘÍZENÍ A VÝCHOVA AGENTURY

Úspěchy v práci agentury závisí především od toho, jak správně a cílevědomě operativní pracovník umí využívat její možnosti a schopnosti. Operativní pracovník je povinen stále se starat o zvýšení rozvědných a kontrarozvědných vlastností

agentury a vychovávat ji v duchu oddanosti k lidově demokratickému zřízení.

Jednou z hlavních pouček v práci s agenturou je vypracování konkrétních promyšlených úkolů, které musí být agentuře na schůzce objasněny a určeny způsoby jejich provedení.

Operativní pracovník je povinen stále prověřovat a kontrolovat práci i chování agentury. Tato prověrka i kontrola se uskutečňuje při osobním styku s agenturou (na schůzkách) i přes druhou agenturu a různými agenturně operativními prostředky a v případech nutnosti i technickými opatřeními. Operativnímu pracovníku se kategoricky zakazuje dávat agentu jakékoliv provokační úkoly. Operativní pracovník nesmí dopouštět provokační chování agenta v rozpracovávaném prostředí.

Agent nemá právo být iniciátorem provádění jakýchkoli protistátních činů a zpravidla nemůže zaujímat vedoucí postavení v rozpracovávaném prostředí.

Agentura se ve značné míře získává z nepřátelských elementů a v procesu své práce podléhá jejich vlivu. Na základě toho spočívá hlavní princip v tom, abychom paralysovali nepřátelské působení na agenturu.

Výchovná práce s agentem musí mít systematický, konkrétní a diferenciovaný charakter, vycházející z osobních vlastností, jeho minulosti, služebního postavení i návyků.

- 1) Operativní pracovníci jsou povinni vychovávat agenturu ve směru
 - a) oddanosti lidově demokratickému zřízení a politické bdělosti,
 - b) rozvíjení a zdokonalování jejich rozvědných i kontrarozvědných vlastností a konspirace v práci,

c) čestnosti a oddanosti v práci s orgány MV, kázni a přesnosti v plnění úkolů.

2) Methody výchovy agentury jsou:

a) vyžadování včasného a přesného plnění všech uložených úkolů. Tento požadavek k agentuře musí být taktický, nesmí obsahovat elementy hrubosti nebo formalismu.

b) Na besedách s agenturou se musí operativní pracovník zajímat jejími politickými názory i náladami a na konkrétních příkladech dokazovat přednosti lidově demokratického zřízení před kapitalistickým.

c) Operativní pracovník je povinen k sobě dovedně připoutávat agenturu tím, že nejen žádá plnění úkolů, ale projevuje i péči o její osobní život.

d) Zvyšovat kvalifikaci agentury cestou analysování jejího chování v tom nebo jiném prostředí, rozbořením chyb a pomocí při jejich napravení.

3) Svým chováním musí být operativní pracovník pro agenturu autoritou. Zakazuje se navazovat s agenturou familierní vztahy, provádět společné pitky, přijímat od ní jakékoliv dárky a využívat úsluh. Nepřipouští se vodit je do své rodiny a právě tak udržovat známost s rodinou agenta. Agentuře nelze dávat sliby, které nemohou být vyplněny.

4) Schůzky s agenturou uskutečňuje operativní pracovník v závislosti na vážnosti a charakteru plněných úkolů, ne čížeji než dva až třikrát v měsíci.

5) Operativní pracovník je povinen se pečlivě připravit na každou schůzku s agenturou — rozpracovat konkrétní úkoly agentury a promyslet způsoby jejich plnění.

6) Na schůzce musí operativní pracovník žádat od agenta sdělení o vyplnění předešlých úkolů, dávat mu úkoly nové a podrobně ho instruovat o způsobech jejich plnění, vyslechnout v této otázce návrhy agenta a určit termín splnění.

7) Ve zvláště důležitých případech (ku př. vysílání do zahraničí, proniknutí do protistátní organizace atp.) dávají se agentu úkoly písemně. Agent je musí osobně přečíst, osvojit si je a podpisem potvrdit. Tento písemný úkol se zašívá do svazku agenta.

8) Operativní pracovník je povinen starat se stále o to, aby agent uměl správně sestavit zprávu, kterou zpravidla píše vlastnoručně, konkrétně a jasně vyložit její obsah a podle zásady konspirace ji psát jménem třetí osoby. Uvádět maximum ustanovečných i charakterisujících údajů agentu známých, na každou osobu, probíhající ve zprávě.

9) Operativní pracovník je povinen agenturní zprávu pečlivě přečíst v přítomnosti agenta a v případě nutnosti s jeho pomocí vnést do ní odpovídající upřesnění a doplnění.

10) Po takovémto zpracování agenturní zprávy zapisuje na ní operativní pracovník krátce charakter úkolů, daných agentu. Po příchodu ze schůzky vytyčuje operativní pracovník odpovídající opatření, vyplývající z obsahu zprávy, píše ji v nutném množství a nejdéle druhý den po schůzce informuje bezprostředního náčelníka. Zvláště důležité zprávy (o teroru, diversii atd.) sděluje okamžitě.

STYK OPERATIVNÍHO PRACOVNÍKA S AGENTUROU

1) Styk operativního pracovníka s agenturou se zpravidla provádí osobním stykem.

2) V těch případech, že by osobní styk mezi operativním

pracovníkem a agenturou byl z konspiračních důvodů nemožný (při táboření vojsk, v pohraničním pásmu atd.), udržuje se styk cestou mrtvých schránek, organisovaných v místech, která zajišťují přísnou konspiraci, přes agenty „prostředníky“ nebo přes residenty a někdy i pomocí technických spojovacích prostředků.

3) V naléhavých případech (příprava teroristických akcí, diverze a pod.) agentura, nečekajíc na pravidelnou schůzku, z vlastní iniciativy navazuje styk s operativním pracovníkem telefonicky nebo jiným vhodným způsobem, zajišťujícím rychlost a konspiraci. Tento styk musí být již dříve domluven mezi agentem a operativním pracovníkem. Písemný záznam této domluvy se vede v osobním svazku agenta.

KONSPIRACE V PRÁCI

S AGENTURNĚ INFORMÁTORSKOU SÍŤÍ

1) V práci s agenturou je operativní pracovník povinen přísně zachovávat konspiraci a vyžadovat ji i od agentury. Sebemenší neopatrnost v práci s agenturou může vést i k jejímu prozrazení.

2) Agenturně informátorskou síť zpravidla je nutno přijímat v konspiračních nebo schůzkových bytech. Schůzky s agenturou na jiných místech se přípouštějí v těch případech, kdy agenturu nemáme ještě dostatečně prověřenou, nebo ji podezříváme z obojetnictví.

3) Zásadně je zakázáno konat schůzky s agenturou ve služebních místnostech MV, soukromých bytech orgánů MV, jakož i v autech za přítomnosti řidiče, i v jiných místech, kde agent může být dekonspirován.

4) Agentu je přísně zakázáno posílat svoje zprávy poštou nebo prostřednictvím jiných osob.

5) Operativní pracovník je povinen systematicky vychovávat agenturu k zachování pravidel konspirace při příchodu do konspiračního nebo schůzkového bytu, na smluvená místa, jakož i zásadám chování agenta v zaměstnání, v rodině, které vylučují jeho prozrazení.

6) Agentura zpravidla píše písemné zprávy v době schůzky v konspiračních a schůzkových bytech. V těch případech, kdy se schůzka koná na jiných místech, je možno agentu dovolit napsat zprávu do příchodu na schůzku, avšak při zachování nejpřísnější konspirace. V těchto případech podepisuje agent zprávu teprve na schůzce.

7) Aby bylo zabráněno prozrazení agentury před rozpracováváním, musí operativní pracovník neustále instruovat agenturu o pravidlech chování v rozpracovávaném prostředí, při čemž musí vycházet z konkrétní situace a charakteru agenturního rozpracování.

8) Vyslýchání agenta jako svědka je zakázáno. Ve výjimečných případech může být výslech agentury dovolen jedině po souhlasu náčelníka odpovídající správy.

9) Po obdržení obsílky o dostavení se na úřadovnu MV agent musí okamžitě podat zprávu operativnímu pracovníku, s nímž pracuje a postupovat dále podle pokynů operativního pracovníka.

10) Vyvedení agentury z agenturního rozpracování je nutno předvídat v průběhu agenturního rozpracování s takovým předpokladem, aby v době realizace rozpracování byl již určen konkrétní způsob vyvedení agenta.

ODMĚŇOVÁNÍ A POVZBUZOVÁNÍ AGENTURY

1) V individuálních případech se agentuře dávají za úspěšné vyplnění úkolů hodnotné dárky nebo peněžité odměny.

2) Odměna se dává na písemnou žádost operativního pracovníka. V žádosti se ukazuje, za co je nutno agenturu odměnit a v jakém rozsahu.

Změna TRMV č. 1/56 - o výši odměn viz směrnice TRMV č. 1/56 R.
3) Odměnu ve výši do 200 Kčs povoluje náčelník odboru a samostatného oddělení, do 1.000 Kčs povoluje náčelník správy a jeho zástupce, přes 1.000 Kčs ministr nebo jeho náměstci.

4) Příjem odměny musí agent potvrdit na stvrzenku. Ve výjimečných případech, kdy není účelné vyžadovat tuto stvrzenku, učiní operativní pracovník zápis o předané odměně.

KONTROLNÍ SCHŮZKY S AGENTUROU

1) Ke zvýšení kvalifikace agentury a poskytnutí praktické pomoci operativním pracovníkům jsou povinni řídicí pracovníci (od zástupce náčelníka oddělení výše) periodicky provádět kontrolní schůzky s agenty, residenty a informátory, které jejich podřízení obsluhují.

2) Kontrolní schůzky je nutno provádět především s agenturou, která pracuje v rozpracovaných případech a vyplňuje důležité úkoly operativního pracovníka ve zvláště důležitých objektech (průmysl pro obranu státu, letectvo, pohraniční pásmo a pod.).

3) Před provedením kontrolní schůzky je vedoucí operativní pracovník povinen pozorně prostudovat osobní svazek agenta, dobře si ujasnit, jaké úkoly plní a úkoly uložené na předcházející schůzce.

4) Na kontrolní schůzce musí řídicí pracovník projevit patřičnou aktivnost, provést besedu s agentem a po jeho odchodu, bude-li se jevit nutnost, říci připomínky operativnímu pracovníku.

5) O provedené kontrolní schůzce sestavuje řídicí pracovník krátkou zprávu, která se zašívá do osobního svazku agenta.

*Postup při katém, vyšetřování a souzením
spolupracovníků viz TRMV č. 95/56.*

PŘERUŠENÍ STYKU S AGENTUROU

1) Z obsluhované pracující agenturní sítě je nutno vyloučit:

- obojetníky, dvojníky (dublaře),
- spolupracovníky, kteří se zkompromitovali provokačním chováním,
- naprosto neschopné spolupracovníky,
- ty spolupracovníky, kteří nemohou vyplňovat úkoly orgánů MV v důsledku těžké dlouhé nemoci,
- spolupracovníky, kteří kategoricky odmítají nadále spolupracovat.

2) O přerušení styku sestavuje operativní pracovník zprávu, ve které podrobně rozebírá příčiny přerušení styku. V některých případech je vedoucí pracovník povinen provést prověřující schůzku a přesvědčit se o správnosti přerušení spolupráce.

3) Přerušení styku schvalují ti náčelníci, kteří mají právo schvalovat vázání.

4) Agent, se kterým se přerušuje styk, podpisuje slib o mlčenlivosti. Ve výjimečných případech, kdy není operativně účelné sdělovat agenturnímu spolupracovníku přerušení styku, slib o mlčenlivosti se nevyžaduje. V těchto případech musí být ve zprávě operativního pracovníka ukázány příčiny. Zpráva o přerušení styku a slib mlčenlivosti se zašívají do osobního svazku.

V nutných případech se obnovuje spojení s vyloučenou agenturou. V těchto případech se vyzvednou z archivu všechny materiály na agenta, prostudují se, doplní poslední údaje o agentu a píše se zdůvodněný návrh na obnovení spolupráce.

OSOBNÍ A PRACOVNÍ SVAZEK

1) Na každého agenta, residenta a informátora se zavádí osobní a pracovní svazek, na držitele konspirativních a schůzkových bytů osobní svazky.

Osobní svazky agentury musí být periodicky doplňovány charakterisujícími a prověřkovými údaji.

2) V osobních svazcích agenta, residenta a informátora musí být soustředěny následující dokumenty:

návrh na vázání, plán vázání, závazek o spolupráci, zpráva o průběhu vázání, dotazník, agenturní a oficiální materiály prověrky, charakteristika práce agenturního spolupracovníka, která se sestavuje každých 6 měsíců, list odměn a j.

~~3) V pracovním svazku se uschovávají originály agenturních zpráv agenturních spolupracovníků. Lhůta uchovávání agenturních zpráv agentury je 5 let. Po vypršení této lhůty se pracovní svazky ničí. O zničení se sestavuje zpráva (s příloženým opisem zpráv), schválená příslušným náčelníkem oddělení, odboru.~~ *Zrušeno dle R.M.V. č. 199/57, čl. 212.*

~~Tato zpráva se vkládá do osobního svazku agenta, informátora, residenta. V jednotlivých případech se pracovní svazky agentury uchovávají delší dobu.~~

4) Originály agenturních zpráv je zakázáno připojovat k agenturním rozpracováním a vyšetřovacím svazkům.

5) Při odesílání osobního svazku tajného spolupracovníka jinému orgánu MV se pracovní svazek předává k uložení do archivu.

6) Osobní a pracovní svazky na agenturu, se kterou byl přerušen styk, se uchovávají v archivu.